

TYÖTURVALLISUUSOPAS SELKOKIELELLÄ

Sisällys

1. TYÖTURVALLISUUSLAKI	2
1.1. TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET	2
1.1.1. Koulutuksen järjestäjä	2
1.1.2. Työpaikka.....	3
1.1.3. Opettaja.....	4
1.1.4. Opiskelija	5
1.2. NUOREN TYÖNTEKIJÄN SUOJELUA KOSKEVIA SÄÄNNÖKSIÄ	5
1.2.1. Työturvallisuudesta vastuussa olevat.....	5
1.2.2. Nuorelta työntekijältä kielletyt työt	6
1.2.3. Nuorelle työntekijälle vaaralliset työt	7
1.2.4. Ilmoitus nuorten työntekijöiden käyttämisestä vaarallisiin töihin	7
1.2.5. Työaika	7
2. PEREHDYTTÄMINEN	8
3. OIKEUS TURVALLISEEN OPPIMISYMPÄRISTÖÖN.....	9
3.1. OPISKELIJOIDEN TYÖ-/SUOJAAVATETUS JA HENKILÖNSUOJAIMET	9
3.2. KORTIT JA PASSIT	11
3.2.1. Anniskelupassi	12
3.2.2. Ensiapukortti.....	12
3.2.3. Hygieniapassi.....	13
3.2.4. Järjestyksenvalvojakortti	13
3.2.5. Sähkötyöturvallisuuskortti.....	13
3.2.6. Trukkikortti	14
3.2.7. Tulityökortti	14
3.2.8. Työturvallisuuskortti	15
3.2.9. Vartijakortti ja väliaikainen vartijakortti	15
3.3. TYÖPAIKAN RISKIT JA NIIDEN KARTOITUS	15
3.4. TOIMINTA TAPATURMAN SATTUESSA	16
3.5. OPISKELIJAN VAKUUTUSTURVA TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN AIKANA	16
4. TYÖPAIKALLA TAPAHTUVA OPPIMINEN ULKOMAILLA.....	17

ALKUPUHE

Tämä on MAHTAVA-hankkeessa selkokielemmäksi muokattu versio Työturvallisuusoppaasta. Alkuperäinen opas on tuotettu Opetushallituksen rahoittamassa Laatu ja turvaa verkostossa hankkeessa 2015. Tämä opas on tarkoitettu erityisesti maahanmuuttajille, joiden työpaikoilla työturvallisuusasiat ovat keskeisiä. Opas soveltuu myös henkilöille, joilla on vaikeuksia ymmärtää abstrakteja käsitteitä ja termejä. Oppaassa vaikeimpien sanojen selitykset ovat tekstin vieressä, ja koko sanasto on oppaan lopussa.

1. TYÖTURVALLISUUSLAKI

Työpaikoilla noudatetaan työturvallisuutta koskevia **lakeja** ja **säädöksiä**. Keskeisin on **työturvallisuuslaki (738/2002)**. Lakia noudatetaan oppilaitoksessa sekä työpaikoilla. Työturvallisuuslain ja säädösten ohjeet on ymmärrettävä ja niitä on noudatettava. Ohjeistuksen mukaan on toimittava. Työn tapahtuessa oppilaitoksessa tai muussa sovituksessa paikassa sovelletaan työturvallisuuslain 4§:n työnantajaa koskevia säännöksiä.

Työsuojelun valvontalaissa (44/2006) säädetään **työturvallisuutta, työsuhdetta** ja muiden **työsuojelua** koskevien säännösten noudattamista. Valvontalaki säätelee työnantajan ja työntekijöiden toimintaa työpaikalla. Lain ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998, 19 § & 28 §) ja lain ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998, 10 § & 11 §) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen **työ- ja opiskeluympäristöön**.

1.1. TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

1.1.1 Koulutuksen järjestäjä

Koulutuksen järjestäjä vastaa **oppimisympäristön** turvallisuudesta. Työturvallisuuslakia sovelletaan kaikissa **työympäristöissä** opiskelun yhteydessä. Opiskelijoiden ollessa työpaikoilla koulutuksen järjestäjää

laki/säädös = säännös, jonka mukaan toimitaan

työturvallisuuslaki = säädös, jonka mukaan toimitaan työpaikalla

työturvallisuus = huomioidaan ihmisen toiminta työympäristössä

työsuhde = työntekijän ja työnantajan välinen sopimus

työsuojelu = työympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja viihtyvyyden kehittäminen

työympäristö = paikka, jossa työ tehdään

opiskeluympäristö = paikka, jossa opiskelu tapahtuu

koulutuksen järjestäjä = oppilaitos, jolla on lupa antaa opetusta

oppimisympäristö = paikka, jossa oppiminen tapahtuu

koskevat työturvallisuuslain työnantajaa koskevat **vastuut** ja **velvoitteet**. Kun opiskelija ei ole työsuhteessa **työnantajaan**, sovelletaan hänen tekemään työhön työturvallisuuslakia (4§).

Koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava työnantajalle työturvallisuusvastuusta (laki ammatillisesta koulutuksesta 19§). Koulutuksen järjestäjä ja työpaikka tekevät **kirjallisen sopimuksen** (laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 16 §). Koulutustyöpaikalla on oltava riittävästi ammattitaitoista henkilökuntaa. Opiskelijalle osoitetaan työpaikalla **työpaikkaohjaaja** (asetus ammatillisesta koulutuksesta 811/1998, 5 §).

Työpaikoilla on noudatettava nuorista työntekijöistä annettua lakia (998/1993) ja säännöksiä nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (valtioneuvoston asetus 475/2006). Ennen vaarallisen työn aloittamista on tehtävä ilmoitus **työsuojeluviranomaiselle**. Jos turvallisuuteen vaikuttavat olosuhteet muuttuvat työn aikana, pitää siitä ilmoittaa. Ilmoittamisohjeet ja –lomake löytyvät www.tyosuojelu.fi > verkkolomakkeet.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijalla on maksutta käytettävissään opetuksen järjestämisen edellyttämät työvälineet, koneet, laitteet, suojavaatteet ja työturvallisuussäännösten edellyttämät **henkilönsuojaimet** ja muut varusteet. Opiskelija voi halutessaan ostaa itse tarvittavat suojaimet. Koulutuksen järjestäjän hankkimia henkilönsuojaimia voidaan tarvittaessa käyttää työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa.

1.1.2. Työpaikka

Työnantaja vastaa opiskelijan työturvallisuudesta (laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 19 § ja laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998, 10 §). Työpaikkaohjaaja huolehtii, että työturvallisuusasiat toteutuvat opiskelijan kohdalla. Työpaikkaohjaaja huomioi opiskelijan valmiudet työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen. Työturvallisuuden ja -terveyden edistäminen kuuluu kaikille. Myönteinen asennoituminen työsuojeluun, turvallisten työtapojen omaksuminen sekä turvaohjeiden noudattaminen ovat osa hyvää ammattitaitoa.

Työnantajan huolehtii perehdyttämisestä ja opastaa työn haitoista ja vaaroista. Opastusta tulee antaa myös **häiriö- ja poikkeustilanteiden** varalta. Työnantaja huolehtii työturvallisuudesta ja tarvittaessa puuttuu epäkohtiin.

vastuu = olla vastuussa, huolehtia jostain

velvoite = asia, joka on tehtävä

työnantaja = palkkaa henkilön tekemään työn

kirjallinen sopimus = katso opiskelijan ja työpaikan välinen sopimus

työpaikkaohjaaja = yrityksen työntekijä, joka ohjaa opiskelijaa työpaikalla

työsuojeluviranomainen = hoitaa työsuojeluun liitty-

häiriö- ja poikkeustilanne = tilanne, joka tapahtuu odottamatta (esimerkiksi tulipalo)

1.1.3. Opettaja

Työpaikalla tapahtuvaa oppimista valvoo **ohjaava opettaja**. Ohjaava opettaja kertoo opiskelijoille ja **työpaikkaohjaajille** jakson tavoitteet. Opettaja varmistaa työpaikan soveltuvuuden ennen työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Työpaikalla on noudatettava säännöksiä.

Vantaa
Vantaan kaupunki | Vantaan ammattiopisto Varia
Varia on savuton oppilaitos

SOPIMUS
työnantajan ja opiskelijan välillä työssäoppimisen ja/tai ammattiosaamisen näyttöjen järjestämiseksi työpaikalla

Sopimus koskee ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (L630/1998) ja asetuksessa (AS11/1998) tarkoitettua työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta.

Tyhjennä lomake

OPISKELIJA

Nimi _____ Henkilötunnus _____
Jäkelusote _____ Postinumero ja -toimipaikka _____
Puhelin _____ Sähköposti _____ Ryhmätunnus _____

☐ Anniskelupassi ☐ Ensiapukortti ☐ Hygieniapassi ☐ Järjestyksenvalvojakortti ☐ Sähköturvallisuuskortti
☐ Tulityökortti ☐ Työturvallisuuskortti ☐ Varttikortti (väliaikainen) ☐ Varttikortti (vakainainen) ☐ Muu, mikä _____

TYÖNANTAJA

Työnantaja _____
Jäkelusote _____ Postinumero ja -toimipaikka _____
Työpaikkaohjaaja _____ Puhelin _____ Sähköposti _____
Työelämän edustaja (jos eri kuin työpaikkaohjaaja) _____ Puhelin _____ Sähköposti _____

OPPILAITOS

Oppilaitoksen nimi _____ Tutkinto _____
Vantaan ammattiopisto Varia _____
Jäkelusote _____ Postinumero ja -toimipaikka _____
Ohjaava opettaja _____

Kuva 1. Sopimus työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen.

Opiskelijan ja työpaikan välinen sopimus on oltava tehty ja allekirjoitettu ennen työpaikalla tapahtuvan oppimisen aloittamista. Sopimus tehdään kolmena samanlaisena kappaleena ja jokainen osapuoli allekirjoittaa sen. Koulutuksen järjestäjän sopimus toimitetaan toimipisteen toimistoon, josta ohjaavalla opettajalla on kopio. Työpaikkaohjaaja hoitaa työpaikan sopimusta ja opiskelija omaansa koko työpaikalla tapahtuvan oppimisen ajan. Ohjaava opettaja laatii opiskelijan kanssa **henkilökohtaisen suunnitelman** työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen. **Alakohtaiset erityisvaatimukset** on oltava kunnossa ennen jakson alkamista (esim. salmonellatodistus, hygieniapassi, kulkuluvat, työturvallisuuskortti, tulityökortti) ja suunnitelmassa huomioidaan myös mahdollinen opiskelijan tarvitsema **erityinen tuki**.

Jos opiskelijalla ei ole **valmiuksia** lähteä oppimaan työpaikalle, koulutuksen järjestäjän on järjestettävä mahdollisuus oppia ja harjoitella oppilaitoksessa.

ohjaava opettaja =
valvoo opiskelua

työpaikkaohjaaja =
yrityksen työntekijä,
joka ohjaa opiskelijaa
työpaikalla

opiskelijan ja työpaikan välinen sopimus =
työpaikalla tapahtuvan
oppimisen asiakirja

**henkilökohtainen
suunnitelma** = opiskeli-
jalle tehty oma suunni-
telma oppimiselle

**alakohtainen erityis-
vaatimus** = alaan liitty-
vä toimintatapa

erityinen tuki = opiske-
luun liittyvä apu

valmius = kyky ja halu

Tavoitteiden täyttymistä arvioidaan yhdessä työpaikkaohjaajan ja opiskelijan kanssa. Jakson aikana ohjaava opettaja pitää yhteyttä opiskelijaan ja työpaikkaohjaajaan henkilökohtaisin käynnein ja on tavoitettavissa puhelimitse ja sähköpostilla.

1.1.4. Opiskelija

Opiskelijan on tunnettava työturvallisuusmääräykset, alakohtaisten **työympäristötekijät ja riskit**. Työturvallisuutta koskevat **ammattitaitovaatimukset** on esitetty ammatillisten tutkintojen perusteissa. Opiskelija on työturvallisuuslain tarkoittama työntekijä ja hänen on noudatettava työntekijää koskevia **velvoitteita**. Työpaikkaohjaaja perehdyttää opiskelijan työpaikan toimintaan, työtehtäviin ja työturvallisuuteen.

Opiskelijan on noudatettava työpaikan työsuojelu- ja työturvallisuusohjeita. Havaitessaan niihin liittyviä epäkohtia tulee niistä ilmoittaa työpaikkaohjaajalle. Opiskelijan on noudatettava työn edellyttämää järjestystä, siisteyttä, varovaisuutta ja huolellisuutta. Ilman **perehdytystä** ja **neuvomista** opiskelija ei saa käyttää itselleen vieraita koneita tai laitteita.

1.2. NUOREN TYÖNTEKIJÄN SUOJELUA KOSKEVIA SÄÄNNÖKSIÄ

Koulutuksen alkaessa alle 18-vuotiaisiin opiskelijoihin sovelletaan työturvallisuuslakia (738/2002). Opiskellessaan ammattia opettajan johdolla opiskelijat voivat tehdä nuorille vaarallisia töitä, jotka on lueteltu asetuksessa (475/2006). 16 vuotta täyttäneestä opiskelijasta ei tarvitse tehdä **työsuojelupiirille** ilmoitusta. Työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa on noudatettava nuorten työsuojelusta annettua asetusta (475/2006) ja lakia (998/1993) sekä asetusta nuorille työntekijöille vaarallisista töistä.

1.2.1. Työturvallisuudesta vastuussa olevat

Oppimisympäristöjen työturvallisuusvastuu jakaantuu käytännössä kolmelle taholle:

- työpaikka (työnantaja)
- koulutuksen järjestäjä

työympäristötekijät ja riskit = työhön vaikuttavat ulkoiset tekijät ja vaarat (esimerkiksi siisteys)

ammattitaitovaatimus = opiskelijan tulee näyttää oma osaamisen

velvoite = asia, joka on tehtävä

perehdyttäminen = opastaa opiskeluun tai työhön

neuvominen = näyttää, miten toimitaan

työsuojelupiiri = työpaikan olosuhteita valvova viranomainen

- opiskelija (työntekijä).

Työturvallisuusvastuut ammatillisessa koulutuksessa – taulukko löytyy alkuperäisestä oppaasta.

1.2.2. Nuorelta työntekijältä kielletyt työt

Kiellettyjä ovat työt, jotka aiheuttavat

- kohtuutonta rasitusta
- vastuuta omasta ja toisten turvallisuudesta
- huomattavaa taloudellista vastuuta
- Onnettomuusuhkia, joita nuori ei pysty tunnistamaan
- Yksin työskennellessä huomattavan tapaturman tai väkivallan vaaran.

Kiellettyjä ovat myös:

- Psykkisesti tai sosiaalisesti häiriintyneiden henkilöiden huolto
- Psykiatristen potilaiden hoito
- Kuolleiden käsittely ja kuljetus
- Teurastustyöt
- Työt, jotka vaikuttavat terveyteen pitkäaikaisesti
- Työt, joissa altistutaan haitallisille tekijöille (myrkyt, syöpää, perimämuutoksia, sikiövauroita aiheuttavat aineet, haitallinen säteily)
- Melun, värinän, kylmyyden tai kuumuuden vuoksi terveysvaaroille altistavat työt
- Palo- ja räjähdysvaarallisten aineiden ja I luokan palavien nesteiden valmistus, kuljetus ja käsittely palovaarallisissa olosuhteissa
- Sukellustyöt (alle 18-vuotias)
- Lisäksi asetuksessa mainitsemattomat työt (alkoholin myynti ja tarjoilu)

1.2.3. Nuorelle työntekijälle vaaralliset työt

Alle 16-vuotiaasta nuorta työntekijää ei saa käyttää ns. vaarallisissa töissä (*Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 928/2014*). On olemassa mm. mekaanisia, kemiallisia, fysikaalisia, sähköisiä ja biologisia **vaaratekijöitä** sekä **ruumiillista liikarastusta** aiheuttavia töitä. (*Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta 2012*).

vaaratekijä = voi johtaa onnettomuuteen

ruumiillinen liikarastus = kuormittava työ, esimerkiksi raskaiden esineiden nostaminen

16 vuotta täyttänyt nuori voi tehdä vaarallisia töitä, kunhan on huolehdittu siitä, ettei ole erityistä tapaturman tai terveydellistä vaaraa. (*Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä, 475/2006*).

1.2.4. Ilmoitus nuorten työntekijöiden käyttämisestä vaarallisiin töihin

Työpaikkaa valvovalle työsuojelupiirille tulee tehdä ilmoitus ennen työjakson alkua, jos 16-vuotta täyttäneitä käytetään vaarallisiin töihin (*Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 188/2012*). Ilmoituksen voi tehdä työnantaja tai koulutuksen järjestäjä. Työsuojelupiirillä on ilmoitusta varten lomake. Ilmoitus on käsiteltävä opiskelijan, koulutuksen järjestäjän ja työnantajan kesken. Poikkeuslupa voidaan myöntää 15-vuotiaalle tai alle 18-vuotiaalle, jos sen on välttämätöntä nuoren ammatilliselle kehitymiselle. Sopimusta tehtäessä on selvitettävä tarvitaanko poikkeuslupaa. Poikkeuslupan saamiseksi nuoren on työskenneltävä työpaikalla kokeneen ja ammattitaitoisin henkilön valvonnassa ja ohjauksessa. Työsuojelupiiri seuraa poikkeuslupien myöntämistä ja määrää.

1.2.5. Työaika

15 vuotta täyttäneen henkilön työaika on oltava kello 6 - 22:n välillä ja työaika saa olla enintään yhtä pitkä kuin 18 vuotta täyttäneilläkin. Ammatillisen kehittymisen kannalta 15 vuotta täyttänyt saa tehdä kaksivuorotyötä kello 24 asti. Nuoren työajasta on tiedotettava huoltajaa. 15 vuotta täyttäneen **keskeytymätön lepoaika** on oltava vähintään 12 tuntia.

Nuoren kulkuyhteydet ja turvallinen kulkeminen kodin, työpaikan ja koulun välillä on tarkistettava ja huomioitava sopimuksia tehtäessä. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan tietopuoliseen koulutukseen kuuluva aika ja työaika yhdessä eivät saa olla yli 8 tuntia vuorokaudessa eivätkä yli 40 tuntia viikossa (*Oppisopimuskoulutuksesta annetussa laki (1605/1992)*). Ilman työsovimusta toteutettavaan työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ei sovelleta **työaikalain** säädöksiä. Työpaikalla tapahtuvassa oppimisessä on huomioitava työajat, koska **oppimistavoitteet** ja nuoren turvallisuus ovat tärkeitä. Nuorten työajat, ylityöt, työajan sijoittelu, tauot ja lepoajat taulukoituna löytyy alkuperäisestä oppaasta.

2. PEREHDYTTÄMINEN

Perehdytyksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle työssä tarvittavia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Opiskelijan on koettava kuuluvansa työyhteisöön.

Perehdyttämisessä on huomioitava:

- Opiskelijan ammatillinen osaaminen ja työkokemus
- Työpaikan **työolosuhteet**, käytettävät **työmenetelmät** ja **työvälineet**
- Työvälineiden oikea käyttö
- Turvalliset **työtavat**
- Riittävä opetus ja ohjaus työn **haittojen** ja vaarojen estämiseksi
- **Toimintaohjeistus** erityistilanteissa (säätö-, puhdistus-, huolto- ja korjaustyöt, häiriö- ja poikkeustilanteet)
- Ohjauksen jatkuvuus

Opiskelijan perehdyttämisessä voidaan käyttää työturvallisuuden perehdytyksen muistilistaa (Liite 1, alkuperäinen opas).

Ammattiin opiskelevien **tuen tarpeet** ovat erilaisia. Tuen tarpeet voivat liittyä **oppimisvaikeuksiin**, **elämänhallintaan** tai **terveydellisiin tekijöihin**. Tuki on hyvä miettiä jokaisen opiskelijan kohdalla erikseen. Opiskelijan **henkilökoh- taiseen suunnitelmaan** tulisi kirjata tarvittava tuki.

**keskeytymätön le-
poaika** = yhtäjaksoi-
nen vapaa-aika

työaikalaki = sään-
nös, joka määrittelee
työajan

oppimistavoitteet =
suunniteltu päämää-
rä johon pyritään
(esimerkiksi valmis-
tuminen ammattiin)

perehdyttäminen =
opastaa opiskeluun tai
työhön

työolosuhde = työ-
olot, koko työympäris-
tö

työmenetelmä = tapa
tehdä työtä

työväline = työn te-
kemiseen tarvittava
esine, laite tai kone

työtapa = menetelmä
työn tekemiseen

haitta = huono tai
vaarallinen asia

toimintaohjeistus =
toimiminen kyseisessä
tilanteessa

tuen tarve = lisäapu
opiskeluun

oppimisvaikeus =
haaste opiskelussa

elämänhallinta = pys-
tyy huolehtimaan

terveydelliset tekijät
= opiskelua haittaava
vamma tai sairaus
omista asioistaan

**henkilökohtainen
suunnitelma** = opiske-
lijalle tehty oma suun-
nitelma oppimiselle

Työpaikalla tapahtuvaa oppimista suunniteltaessa on huomioitava työpaikan **soveltuvuus** opiskelijalle. Työpaikkaohjaajalla tulee olla tiedossa opiskelijan erityiset tarpeet, jotta hän osaa huomioida ne ohjauksessa. Työturvallisuusohjeiden ymmärtäminen kannattaa varmistaa käytännön esimerkkitilanteita hyödyntäen.

3. OIKEUS TURVALLISEEN OPPIMISYMPÄRISTÖÖN

Opiskelijan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön säädellään laeilla (työsuojelun valvontalaki 44/2006, laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 19§ ja 28§ sekä laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998, 10§ ja 11§). Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön kattaa sekä **fyysisen** että **psyykkisen ympäristön**.

Työnantaja vastaa työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta myös silloin, kun opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan. Nuorten työntekijöiden suojelua koskevat säädökset on huomioitava.

fyysinen ympäristö = tilat, joissa opiskellaan

psyykkinen ympäristö = ilmapiiri opiskelulle

3.1. OPISKELIJOIDEN TYÖ-/SUOJAVAATETUS JA HENKILÖNSUOJAIMET

Opiskelijan **suojavaatetus** valitaan työn mukaan. Joissakin ammateissa tarvitaan **erikoissuojavaatetus**.

suojavaate = vaatteet, jotka työnantaja antaa työtehtäviin

erikoissuojavaatetus = eri ammateissa käytettävä vaatetus (esimerkiksi kokin asusteet)

henkilönsuojain = suojaa käyttäjää työssä

Kuva 2. Henkilönsuojaimet.

Henkilönsuojain on suunniteltu suojaamaan käyttäjäänsä terveyttä tai turvallisuutta uhkaavilta vaaroilta.

Suojaimia ovat esim.

- **Hengityssuojaimet**
- **Suojasilmälasit**
- **Kuulosuojaimet**
- **Turvakypärät**
- **Suojakäsineet**
- **Turvalliset jalkineet**
- **Tarvittava suojavaatetus**

Suomessa käytettävien suojainten on oltava **CE-merkittyjä**.

hengityssuojaimet =
suoja hengitystä lialta

suojasilmälasit = estää
silmävammat

kuulosuojaimet = suojaa
kuuloa melulta

turvakypärä = suojaa
päättä

suojakäsine = suojaa
käsiä lialta ja haitallisilta

turvalliset jalkineet =
suoja ja estää jalkojen
vammat aineilta

CE-merkintä = laite täyt-
tää EU:n turvallisuusvaa-
timukset (kuva printte-
ristä Katin kännyssä)

Suojaimet jaetaan kolmeen luokkaan:

	Luokka 1	Luokka 2	Luokka 3
Suojaimet	Vain vähäisiltä vaaroilta suojaavat	Useimmat työssä ja vapaa-aikana käytettävät	Vakavilta vaaroilta tai hengenvaaralta suojaavat
Esimerkit	Aurinkolasit, puutarhakäsineet	Kypärät, pelastusliivit, kuulo- ja silmäsuojaimet	Hengityssuojaimet, putoamissuojaimet, kemikaalisuojapuvut, sekä useimmat palo- ja pelastustoimen suojaimet
Huomioitava		Suojaimet on tyyppitarkastettava	Suojaimet on tyyppitarkastettava. Niissä on oltava CE-tunnus sekä valmistajan laitoksen tunnusnumero.

(Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 1407/ 1993)

Työnantajan on hankittava ja annettava opiskelijoiden ja työntekijöiden käyttöön kulloiseenkin työhön sopivat henkilökohtaiset suojaimet, suojavaatetus ja turvajalkineet. Työnantaja valitsee työhön sopivat suojaimet työtehtävän ja olosuhteiden mukaan.

3.2. KORTIT JA PASSIT

Korteilla tai passeilla osoitetaan alan tiettyjen työtehtävien hallinta. Ennen työpaikalla tapahtuvaa oppimista tulee varmistaa, että tarvittavat kortit ja passit on suoritettu.

3.2.1. Anniskelupassi

Anniskelussäännösten hallinta osoitetaan alan koulutusta tarjoavan oppilaitoksen antamalla todistuksella eli anniskelupassilla. Anniskelupassi yksinään antaa **pätevyyden** toimia vastaavana hoitajana joissakin anniskelupaikoissa. Muissa anniskelupaikoissa edellytetään lisäksi vähintään kahden vuoden päätoimista työkokemusta anniskelutehtävistä tai koulutuksen kautta saavutettua riittävää ammattitaitoa. Saadaksean anniskelupassin on suoritettava oppilaitoksen laatima koe. Kokeeseen voi osallistua myös ilman kokeen koulutukseen osallistumista. (www.valvira.fi)

kortti = todistus
osaamisesta

anniskelu = alkoholin
tarjoilu

pätevyys = osaa
oman ammattialansa

3.2.2. Ensiapukortti

Ensiapukurssi EA1:n suorittanut, hallitsee ensiavun antamisen perusteet.
Kurssi

sisältää seuraavat aiheet:

- auttaminen onnettomuudessa tai sairauskohtauksessa
- **hätäensiavun** perusteet
- haavat
- tavallisimmat sairauskohtaukset
- palovammat ja sähkön aiheuttamat vammat
- nivelvammat ja murtumat
- myrkytykset.

ensiapu = ensimmäi-
nen toiminta hätäti-
lanteessa

EA1 = ensiapukurssi
yksi

hätäensiapu = hen-

Varian opiskelijat suorittavat opintojen aikana EA1:n. Opiskelija voi itsenäisesti hakeutua ensiavun jatkokurssille oppilaitoksen ulkopuolelle, kun EA1 – kurssin todistus on voimassa. Ensiapukortti toimii todistuksena käydystä kurssista. Molemmat todistukset ovat voimassa kolme vuotta.

3.2.3. Hygieniapassi

Elintarvike- sekä sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien on hallittava elintarvikehygienian perusasiat. **Hygieniapassi** on luotu edistämään elintarviketurvallisuutta. Hygieniapassin saa suorittamalla osaamistestin hyväksytysti. Variassa käytetään Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran testejä.

3.2.4. Järjestyksenvalvojakortti

Järjestyksenvalvojat toimivat **yleisötilaisuuksissa**, kokouksissa, majoitus- ja ravitsemusliikkeissä, **leirintäalueilla** sekä matkustaja-aluksilla. Järjestyksenvalvojalla tulee olla voimassa oleva poliisin myöntämä järjestyksenvalvojakortti. Järjestyksenvalvojan on oltava vähintään 18 vuotta, rehellinen, luotettava ja **tehtävään soveltuva**. Järjestyksenvalvojan on pidettävä kortti järjestyksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä se pyydettyä.

3.2.5. Sähkötyöturvallisuuskortti

Suomessa sähkötöitä tekevien on käytävä pakollinen **sähkötyöturvallisuuskoulutus** (SFS 6002). Sähköalan ammattilaiset toimivat **työnjohtaja**-, käyttötoiminta-, suunnittelu-, opetus- ja muissa **asiantuntijatehtävissä**. Sähköalaa opiskeleville sähkötyöturvallisuuskoulutus annetaan oppilaitoksessa.

Koulutus sisältää:

- Sähkötyöturvallisuutta koskevat keskeiset säädökset
- sähkötyöturvallisuus**standardin** SFS 6002
- sähkön vaarat
- oikeat käyttötoimenpiteet, työskentelytavat ja **kunnossapitokäytännöt**.

Koulutuksen käyneet saavat sähkötyöturvallisuuskortin, joka on voimassa 5 vuotta.

hygieniapassi = todistus elintarvikehygienian osaamisesta

järjestyksenvalvoja = turvallisuudesta huolehtiva henkilö

yleisötilaisuus = tapahtuma, jossa on paljon ihmisiä

leirintäalue = majoitukseen varattu ulkoalue, camping

tehtävään soveltuva = osaa toimia oman alan työssä

sähkötyöturvallisuus = osaa tehdä sähkötöitä määräysten mukaan

työnjohtaja = esimies, joka järjestää ja valvoo työt työpaikalla

asiantuntija = alan ammattilainen

standardi = vahvistettu asiakirja, jossa on toimintaohjeet

kunnossapitokäytäntö = tapa, jolla huolehditaan koneiden ja laitteiden toiminnasta

3.2.6. Trukkikortti

Trukinkuljettajalla on oltava **trukin** käyttöön työnantajalta **kirjallinen lupa**. Työnantajan on ennen luvan myöntämistä varmistettava, että kuljettajalla on riittävä osaaminen. Trukin käytön opetus sisältyy niihin koulutuksiin, joissa trukin käyttöä tarvitaan.

Kuva 3. Trukki

trukki = ajoneuvo, jolla siirrellään tavaraa

kirjallinen lupa = allekirjoitettu sopimus, esimerkiksi ajokortti

3.2.7. Tulityökortti

Tulityöt ovat **erityistä vaaraa aiheuttavia** töitä, joita säätelevät monet lait, säädökset ja määräykset. Tulitöitä ohjaava lainsäädäntö edellyttää suunnitelmallisuutta, onnettomuuksien **ennaltaehkäisyä** ja onnettomuuksiin Varautumista. **Tilapäisellä** tulityöpaikalla työskenneltäessä tulityöntekijällä on oltava Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) myöntämä tulityökortti. Tulityökortti on voimassa viisi vuotta.

Vakuutusyhtiöiden tulitöitä koskevat suojeluohjeet edellyttävät, että tulitöitä tekevät tietävät, miten ne tehdään turvallisesti.

tulityö = työ, jossa on tulipalon vaara

erityistä vaaraa aiheuttava työ = työ, jota saa tehdä vain pätevä tai työhön soveltuva henkilö

ennaltaehkäisy = toimia niin, että onnettomuus ei tapahdu

tilapäinen = ei pysyvä

3.2.8. Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskortti on tarkoitettu työpaikkojen **työturvallisuuden** parantamiseksi. Työturvallisuuskorttikoulutus antaa perustiedot **työympäristön** vaaroista ja **työsuojelusta**. Kortti ei korvaa uusien työntekijöiden työpaikkakohtaista **perehdyttämistä**. Työturvallisuuskortti on voimassa viisi vuotta.

3.2.9. Vartijakortti ja väliaikainen vartijakortti

Vartijana voi toimia 18 - 68-vuotias, rehellinen ja luotettava sekä tehtävään soveltuva henkilö. Koulutuksen suorittaneille poliisi myöntää vartijakortin sekä pyydettyä todistuksen **väliaikaista** vartijakorttia varten. Vartijakortti on voimassa viisi vuotta. Koulutus on sisäasiainministeriön hyväksymä. Jos hakijalla ei ole korttihakemuksen jättämishetkellä kotipaikkaa Suomessa, asiaa ei käsitellä.

Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksytty voi toimia vartijana **kalenterivuodessa** enintään neljä kuukautta, joko **yhtäjaksoisesti tai osissa**. Todistus toimii väliaikaisena vartijakorttina, kunnes väliaikainen vartijakortti on toimitettu. (www.poliisi.fi)

3.3. TYÖPAIKAN RISKIT JA NIIDEN KARTOITUS

Jokaisen työpaikan turvallisuutta voidaan kehittää. **Tapaturmien** ehkäisyn lähtökohtana on **vaaratilanteiden** tunnistaminen. Jokaisen yrityksessä työskentelevän on omalla toiminnallaan huolehdittava työturvallisuudesta. Tapaturmien ja vaaratilanteiden tutkiminen ja niistä oppiminen edistävät työturvallisuutta. Tapaturmien ja vaaratilanteiden, **"läheltä piti" – tilanteiden**, ilmoittamiseen on laadittu lomakkeita.

työturvallisuus = huomioidaan ihmisen toiminta työympäristössä

työympäristö = paikka, jossa työ tehdään

työsuojelu = työympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja viihtyvyyden kehittäminen

perehdyttäminen = opastaa opiskeluun tai työhön

vartija = valvoo järjestystä ja turvallisuutta

väliaikainen = tilapäinen, ei jatkuva

kalenterivuosi = alkaa tammikuun alussa, päättyy joulukuun loppuun (12 kuukautta)

yhtäjaksoisesti tai osissa = koko ajan tai eri aikaan (esimerkiksi kerrallaan neljä kuukautta tai kaksi + kaksi kuukautta)

tapaturma = onnettomuus

vaaratilanne = voi johtaa onnettomuuteen

läheltä piti tilanne = onnettomuus melkein tapahtui

3.4. TOIMINTA TAPATURMAN SATTUESSA

Tapaturma on **ruumiinvamman** aiheuttava, **äkillinen** ja **odottamaton** tapahtuma, joka sattuu **tahtomatta**. Työympäristöjen ja työtilojen tulee olla turvallisia ja työhön soveltuvia. Tapaturman sattuessa opiskelijan on otettava yhteyttä opettajaan tai työpaikkaohjaajaan ja kertoa mitä on tapahtunut. Opiskelija menee lähimpään **terveyskeskukseen** ja sieltä hänet ohjataan tarvittaessa **jatkohoitoon**. **Sairaanhoidoa** vaativissa tapaturmissa opettaja auttaa **tapaturmailmoituksen** täyttämässä sekä vakuutusasioiden kanssa. Tapaturmailmoitukseen tarvitaan kaikki liitteet tapaturman hoitoon liittyen.

Työ – ja koulutapaturmista on tehtävä tapaturmailmoitus **vakuutusyhtiölle**, vaikka lääkärinhoitoa ei heti tarvitsisikaan. Se on turva opiskelijalle, jos kouluaikana/työpaikalla sattuneesta tapaturmasta ilmenee hoitoa vaativia oireita myöhemmin.

3.5. OPISKELIJAN VAKUUTUSTURVA TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN AIKANA

Oppilaitoksen vakuutus on voimassa työelämässä tapahtuvan oppimisen aikana. **Korvausvelvollisuus** määritellään vahingonkorvauslain mukaan. Opiskelija on tapaturmavakuutettu oppilaitoksen puolesta silloin, kun opiskelija ei ole työsuhteessa. Jos Varian opiskelija on työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana työsuhteessa, hän kuuluu yrityksen lakisääteisen **tapaturmavakuutuksen** piiriin.

Opiskelijan ollessa **työssäoppimisjaksolla** työpaikan vastuuvakuutus on opiskelijan turvana **isännänvastuuperiaatteen** mukaisesti. Varian vastuuvakuutusturva kattaa opiskelijan henkilökohtaisen korvausvastuun EU-alueella, jos hän työssäoppimisen yhteydessä on aiheuttanut henkilö- tai esinevahingon. Opiskelija voi olla korvausvelvollinen, jos hän on **laiminlyönnillään** aiheuttanut **vahinkoa**.

tapaturma = onnettomuus

äkillinen = nopeasti tapahtuva

odottamaton = ei voi tietää ennalta

terveyskeskus = vastaa alueen terveydenhoidosta

jatkohoito = tapaturman sattuessa tarvittava lisähoito

sairaanhoido = terveyskeskuksessa tai sairaalassa annettu apu

tapaturmailmoitus = lomake, joka täytetään onnettomuuden tapahtuessa

vakuutusyhtiö = paikka, josta haetaan korvausta onnettomuuden sattuessa

korvausvelvollisuus = pitää maksaa vahingosta aiheutuneet kulut

tapaturmavakuutus = sopimus, jolla korvataan onnettomuuden aiheuttamia vahinkoja

työssäoppimisjakso = työpaikalla tapahtuva opiskelu

isännänvastuuperiaate = työnantajan vastuu työntekijän aiheuttamista vahingoista

laiminlyönti = jättää asia hoitamatta

vahinko = ei tahallinen

4. TYÖPAIKALLA TAPAHTUVA OPPIMINEN ULKOMAILLA

Varian opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista myös ulkomailla. Opiskelijan tulee olla **täysi-ikäinen** ja **motivoitunut** opiskelussaan. Työpaikalla tapahtuva oppiminen ulkomailla suoritetaan yleensä Euroopassa. Jokainen opiskelija perehdytetään ulkomaanjaksolle ja he ovat Varian vakuutuksien piirissä koko jakson ajan. Ulkomailla työskentelevällä opiskelijalla on mukanaan Variassa täytetty vakuutustodistus, INSURANCE CERTIFICATE (Eurooppalainen Insurance Company LTD). Opiskelijalla tulee olla mukanaan myös eurooppalainen sairaanhoitokortti.

täysi-ikäinen = 18
vuotta täyttänyt

motivoitunut =
kiinnostunut ja
haluaa oppia

paikallinen = lähel-
lä oleva

EU/ETA-maissa ja Sveitsissä tilapäisesti oleskelevilla opiskelijoilla on oikeus sairaanhoitoon oleskelumaassaan eurooppalaisella sairaanhoitokortilla, jos he ovat Suomessa sairausvakuutettuja. Kohteessa julkisesta hoidosta suomalainen maksaa saman verran kuin matkakohteen **paikalliset** asukkaat. Opiskelija voi tilata maksuttoman sairaanhoitokortin pankkitunnuksilla, joka lähetetään kotiin. (www.kela.fi). Lisätietoja käytännön asioista antavat kansainvälisyysvastaavat ja Varian kansainvälisyyskoordinaattori.

SANASTO

A
alakohtainen erityisvaatimus = alaan liittyvä toimintatapa
ammattitaitovaatimus = opiskelijan tulee näyttää oma osaaminen
anniskelu = alkoholin tarjoilu
asentaa = laittaa paikalleen
asiantuntija = alan ammattilainen
C
CE-merkintä = laite täyttää EU:n turvallisuusvaatimukset (kuva printteristä Katin kännyssä)
D
dB = desibeli = äänen voimakkuuden yksikkö
E
EA1 = ensiapukurssi yksi
elintarvikehygieniä = toimet, joilla varmistetaan elintarvikkeiden terveellisyys, turvallisuus ja puhtaus
elämänhallinta = pystyy huolehtimaan omista asioistaan
ennaltaehkäisy = toimia niin, että onnettomuus ei tapahdu
ensiapu = ensimmäinen toiminta hätätilanteessa
erikoissuojavaatetus = eri ammateissa käytettävä vaatetus (esimerkiksi kokin asusteet)
erityinen tuki = opiskeluun liittyvä apu
erityistä vaaraa aiheuttava työ = työ, jota saa tehdä vain pätevä tai työhön soveltuva henkilö
evakuoida = siirtää henkilöt turvaan vaaran uhatessa
F
fyysinen ympäristö = tilat, joissa opiskellaan
H
haitta = huono tai vaarallinen asia
hengityssuojaimet = suojaa hengitystä lialta
henkilökohtainen suunnitelma = opiskelijalle tehty oma suunnitelma oppimiselle
henkilönostin = käytetään ihmisen nostamiseen
henkilönsuojain = suojaa käyttäjää työssä
hygieniapassi = todistus elintarvikehygienian osaamisesta
häiriö- ja poikkeustilanne = tilanne, joka tapahtuu odottamatta (esimerkiksi tulipalo)
hälytys = hälytysmerkki = helposti huomattava merkki (esim. kova ääni tai vilkkuva valo)
hätäensiapu = hengen pelastava ensiapu
I
isännänvastuuperiaate = työnantajan vastuu työntekijän aiheuttamista vahingoista
J
jatkohoito = tapaturman sattuessa tarvittava lisähoito
järjestyksenvalvoja = turvallisuudesta huolehtiva henkilö
jätteet = roskat
K
kalenterivuosi = alkaa tammikuun alussa, päättyy joulukuun lopussa (12 kuukautta)
keskeytymätön lepoaika = yhtäjaksoinen vapaa-aika
kierrättää = käyttää uudelleen
kipinä = pienen hetken palava kappale (esim. hitsauksessa syntyä)

kirjallinen lupa = allekirjoitettu sopimus, esimerkiksi ajokortti
kirjallinen sopimus = katso opiskelijan ja työpaikan välinen sopimus
kortti = todistus osaamisesta
korvausvelvollisuus = pitää maksaa vahingosta aiheutuneet kulut
koulutuksen järjestäjä = oppilaitos, jolla on lupa antaa opetusta
kulkuväylä = kulkutie
kunnossapitokäytäntö = tapa, jolla huolehditaan koneiden ja laitteiden toiminnasta
kuormitus = työn tekemistä häiritsevä asia
kuulosuojaimet = suojaa kuuloa melulta
käyttötoiminta = laitteiden huolto ja varmistus, että kaikki toimii
L
laiminlyönti = jättää asia hoitamatta
laki = säännös, jonka mukaan toimitaan
lastaus = tavaroiden laittaminen kyytiin (esim. autoon)
leirintäalue = majoitukseen varattu ulkoalue, camping
loukkaantua = satuttaa itsensä
läheltä piti tilanne = onnettomuus melkein tapahtui
M
mekaaninen, kemiallinen, fysikaalinen, sähköinen, biologinen vaaratekijä
vaarallisissa töissä haittaa aiheuttavia asioita
melu = kova ääni
motivoitunut = kiinnostunut ja haluaa oppia
N
neuvominen = näyttää, miten toimitaan
nostolaite = käytetään henkilöiden tai tavarain nostamiseen
O
odottamaton = ei voi tietää ennalta
ohjaava opettaja = valvoo opiskelua
opiskelijan ja työpaikan välinen sopimus = työssäoppimisen asiakirja
opiskeluympäristö = paikka, jossa opiskelu tapahtuu
oppimistavoitteet = suunniteltu päämäärä johon pyritään (esimerkiksi valmistuminen ammattiin)
oppimisvaikeus = haaste opiskelussa
oppimisympäristö = paikka, jossa oppiminen tapahtuu
P
paikallinen = lähellä oleva
palontorjunta = tulipalon estäminen ennalta
passi = todistus osaamisesta
perehdyttäminen = opastaa opiskeluun tai työhön
psykykinen ympäristö = hyvä ilmapiiri opiskelulle

putoamisvaara = riski pudota korkealta
pätevyys = osaa oman ammattialansa
pätevyys = osaa oman ammattialansa
pääasiallinen määräysvalta = suuri käskyvalta
päävastuu = suuri velvollisuus
R
rakennuttaja = rakennusprojektin aloittaja ruumiillinen liikarastitus = kuormittava työ, esimerkiksi
raskaiden esineiden nostaminen
ruumiillinen liikarastitus = kuormittava työ, esimerkiksi raskaiden esineiden nostaminen
ruumiinvamma = tapaturman aiheuttama vika henkilölle
S
sairaanhoito = terveyskeskuksessa tai sairaalassa annettu apu
siisteys = puhtaus
soveltuvuus = sopivuus ammattialalle
standardi = vahvistettu asiakirja, jossa on toimintaohjeet
suojakäsine = suojaa käsiä lialta ja haitallisilta aineilta
suojasilmälaseit = estää silmävammat
suojaudua = suojata itsensä vaaratilanteissa
suojaavaate = vaatteet, jotka työnantaja antaa työtehtäviin
sähkötyöturvallisuus = osaa tehdä sähkötyitä määräysten mukaan
säädös = laki tai asetus
T
tahtomatta = tapahtuu ilman omaa toimintaa
tapaturma = onnettomuus
tapaturmailmoitus = lomake, joka täytetään onnettomuuden tapahtuessa
tapaturmavakuutus = sopimus, jolla korvataan onnettomuuden aiheuttamia vahinkoja
tehtävään soveltuva = osaa toimia oman alan työssä
terveydelliset tekijät = opiskelua haittaava vamma tai sairaus
terveyskeskus = vastaa alueen terveydenhoidosta
tila = paikka
tilaaja = rakennuttaja, pääurakoitsija tai päätyönantaja
tilapäinen = ei pysyvä
toimintaohje = toiminen kyseisessä tilanteessa
toimintaohjeistus = toimiminen kyseisessä tilanteessa
toimittaja = tilaajalle työtä tekevä (esim. urakoitsija, aliurakoitsija tai itsenäinen työn-suorittaja)
trukki = ajoneuvo, jolla siirrellään tavaraa
tuen tarve = lisäapu opiskeluun
tulityö = työ, jossa on tulipalon vaara
turvakypärä = suojaa päätä
turvalliset jalkineet = suojaa ja estää jalkojen vammat
työmenetelmä = tapa tehdä työtä
työnantaja = palkkaa henkilön tekemään työ
työnjohtaja = esimies, joka järjestää ja valvoo työt työpaikalla
työolosuhde = työolot, koko työympäristö
työpaikkaohjaaja = yrityksen työntekijä, joka ohjaa opiskelijaa työpaikalla
työssäoppimisjakso = työpaikalla tapahtuva opiskelu
työsuhde = työntekijän ja työnantajan välinen sopimus

työsuojelu = työympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyvyyden kehittäminen
työsuojelupiiri = työpaikan olosuhteita valvova viranomainen
työsuojelupäällikkö = työnantaja valitsee henkilön, joka hoitaa työsuojeluasioita
työsuojeluvaltuutettu = työntekijät valitsevat henkilön edustamaan työsuojeluasioissa
työsuojeluviranomainen = hoitaa työsuojeluun liittyviä valvontatehtäviä
työtapa = menetelmä työn tekemiseen
työturvallisuus = huomioidaan ihmisen toiminta työympäristössä
työturvallisuuslaki = säädös, jonka mukaan toimitaan työpaikalla
työväline = työn tekemiseen tarvittava esine, laite tai kone
työympäristö = paikka, jossa työ tehdään
työympäristötekijät ja riskit = työhön vaikuttavat ulkoiset tekijät ja vaarat (esimerkiksi siisteys)
täysi-ikäinen = 18 vuotta täyttänyt
U
urakoitsija = rakennustöiden tekijä
V
vaaratilanne = voi johtaa onnettomuuteen
vahingonkorvaus = mahdollista saada onnettomuuden sattuessa
vahinko = ei tahallinen
vakuutusyhtiö = paikka, josta haetaan korvausta onnettomuuden sattuessa
valmius = kyky ja halu
vartija = valvoo järjestystä ja turvallisuutta
vastuu = olla vastuussa, huolehtia jostain
velvoite = asia, joka on tehtävä
velvoite = asia, joka on tehtävä
väliaikainen = tilapäinen, ei jatkuva
Y
yhteinen työpaikka = työpaikalla eri yritysten työntekijöitä
yhteistoiminta = työntekijöiden ja työnantajan välinen neuvottelu
yhtäjaksoisesti tai osissa = koko ajan tai eri aikaan (esimerkiksi kerrallaan neljä kuukautta tai kaksi + kaksi kuukautta)
yleisötilaisuus = tapahtuma, jossa on paljon ihmisiä
Ä
äkillinen = nopeasti tapahtuva